

PRESENTACIÓ del DECÀLEG PER UNS ENTORNS ESCOLARS SEGURS I SALUDABLES

Parlament de Catalunya

13 de maig 2025

Compareixen:

ANNA GATELL, Presidenta de la Societat Catalana de Pediatria

ELENA CODINA, Coordinadora adjunta del Grup de Treball de Salut Mediambiental de la Societat Catalana de Pediatria

Ho recomana:

Societat
Catalana
de Pediatria

ISGlobal Institut de
Salut Global
Barcelona

DECÀLOGO

Amb el suport de:

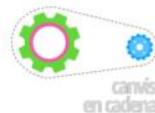

Xarxa
Bicibuses
Barcelona

SJD Sant Joan de Déu
Barcelona · Hospital

eilxample
respira

ASSOCIACIONS FEDERADES
DE FAMÍLIES D'ALUMNES
DE CATALUNYA

www.scpediatria.cat

RIDE FOR THEIR LIVES

ISGlobal Institut de Salut Global
Barcelona

www.scpediatria.cat

The screenshot shows the United Nations Human Rights Office website. At the top, there are logos for the United Nations and the Office of the High Commissioner for Human Rights. Below the logos is a navigation bar with links: "What are human rights?", "Topics", "Countries", "Instruments & mechanisms", "Latest", "About us", and "Get Involved". The "Get Involved" link is highlighted. Below the navigation bar, there is a section titled "Documents". Under this section, the text "GENERAL COMMENTS AND RECOMMENDATIONS" is visible. The main heading of the document is "CRC/C/GC/26: General comment No. 26 (2023) on children's rights and the environment with a special focus on climate change".

Per què cal "protegir" les escoles?

In this general comment, the Committee emphasizes the urgent need to address the adverse effects of environmental degradation, with a special focus on climate change, on the enjoyment of children's rights, and clarifies the obligations of States to address environmental harm and climate change. The Committee also explains how children's rights under the Convention on the Rights of the Child apply to environmental protection, and confirms that children have a right to a clean, healthy and sustainable environment.

Per què cal "protegir" les escoles?

- Més del 40% de les malalties ambientalment relacionades recauen en els **menors de 5 anys**, tot i ser només el 15% de la població.
- Els infants tenen unes **característiques físiques, conductuals i biològiques** que els fan especialment vulnerables als contaminants i altres factors mediambientals de risc. Els nens i les nenes no són “adults petits”.
- Els **accidents de trànsit** són una de les principals causes de mort prematura en infants i joves al nostre país.
- L'entorn on la infància **viu, creix, aprèn i juga** té una gran repercussió a totes les esferes de la seva salut.

Per aquests motius, des del **Grup de Treball de Salut Mediambiental** instem a **l'administració i als responsables** planificació urbana, mobilitat, salut i educació, a portar a terme **accions urgents** en **3 grans eixos** interconnectats amb la visió de **protegir i millorar la salut** de la infància i de l'adolescència:

1. *Reducció de la contaminació, atmosfèrica i acústica, i l'accidentalitat relacionada amb el trànsit.*
2. *Foment de la mobilitat activa per al desplaçament als centres educatius.*
3. *Augmentar el contacte amb la natura.*

Decàleg per uns entorns escolars segurs i saludables

Grup de Treball de Salut Mediambiental de la Societat Catalana de Pediatria

Societat Catalana de Pediatria

1
Pacificar el trànsit en els entorns escolars, priorititzant la peatonalització i la restricció del trànsit motoritzat, així com promoure un canvi generalitzat cap al model de "Ciutat 30" per reduir de manera efectiva la velocitat del trànsit a tot el viari urbà.

2
Creació de camins escolars i carrils bici amples i segregats per tal d'afavorir la mobilitat escolar activa i promoure l'arribada al centre educatiu i la sortida de manera autònoma i segura.

3
Prioritzar la proximitat al centre escolar com a criteri bàsic de l'àrea escolar, en benefici de la infància i de tota la comunitat per tal de disminuir el nombre de desplaçaments motoritzats diaris i promoure la mobilitat activa.

4
Substituir aparcaments per a cotxes dels carrers contigus als centres educatius per aparcaments per a bicicletes, patinets i zones d'espera, de trobada i joc a l'espai públic amb arbrat, vegetació i aigua, així com crear pàrquings de bicicletes i patinets a dins dels centres educatius.

Recomanem la utilització d'autobusos elèctrics en les línies escolars.

5
Monitorar les aules: instal·lar sensors de qualitat de l'aire i acústica com una eina pedagògica i de millora de la salut. Els valors de referència que motivaran mesures correctores seran els de l'Organització Mundial de la Salut.

6
Naturalitzar els patis escolars i els entorns escolars amb arbrat i plantes que contribueixin a millorar la qualitat ambiental proporcionant ombra, frescor i color a aquests espais, i mitiguin l'efecte illa de calor (refugis climàtics). Aplicar principis de resiliència arquitectònica i urbana per adaptar l'escola i el seu entorn al canvi climàtic.

7
Realització de l'activitat lectiva i no lectiva a l'aire lliure sempre que sigui possible (traslladar l'aula a entorns naturals propers al centre educatiu com a mínim un cop a la setmana).

8
Posada en marxa d'iniciatives com la d'"Entorns sense fum" o "Classe sense fum" per afavorir l'eliminació de l'exposició al fum ambiental del tabac als entorns immediats dels centres educatius i prevenir el tabaquisme abans de l'adolescència, així com treballar en activitats preventives a l'àmbit del consum d'alcohol i altres drogues.

9
Establir plans de salut mediambiental escolar per a cada centre, amb un diagnòstic escolar i amb la participació de tota la comunitat educativa i incorporant la salut mediambiental al currículum escolar.

10
Incloure experts i afectats en les decisions en relació amb la mobilitat i els entorns escolars segurs i saludables i integrar-les en la redacció dels POUM (Plans d'Ordenació Urbanística Municipal) i els PMUS (Plans de Mobilitat Urbana Sostenible).

1. Reducció de la contaminació, atmosfèrica i acústica, i l'accidentalitat relacionada amb el trànsit.

Substituir aparcaments per a cotxes dels carrers contigus als centres educatius per aparcaments per a bicicletes, patinets i zones d'espera, de trobada i joc a l'espai públic amb arbrat, vegetació i aigua, així com crear pàrquings de bicicletes i patinets a dins dels centres educatius.

Recomanem la utilització d'autobusos elèctrics en les línies escolars.

Monitorar les aules: instal·lar sensors de qualitat de l'aire i acústica com una eina pedagògica i de millora de la salut. Els valors de referència que motivaran mesures correctores seran els de l'Organització Mundial de la Salut.

1. Reducció de la **contaminació, atmosfèrica** i acústica, i l'accidentalitat relacionada amb el trànsit.

RECERCA, PLANIFICACIÓ URBANA, MEDI AMBIENT I SALUT

Prop de la meitat dels casos d'asma infantil a Barcelona són atribuïbles a la contaminació atmosfèrica

Els nens i nenes més afectats són els que tenen un nivell socioeconòmic més alt

06.02.2020

RECERCA

L'exposició a la contaminació atmosfèrica durant la infància s'associa a una menor connectivitat cerebral

Les associacions es mantenen al llarg de l'adolescència, fet que suggereix alteracions persistents en el desenvolupament normal de les xarxes cerebrals

01.04.2025

RECERCA, PLANIFICACIÓ URBANA, MEDI AMBIENT I SALUT

Els nens i nenes amb major exposició a la contaminació de l'aire i menor exposició a espais verds tenen un 62% més de risc de patir TDAH

Un estudi realitzat al Canadà amb dades de 37.000 nens i nenes troba evidències de desigualtats ambientals en relació amb el TDAH

24.02.2022

Iniciativa sobre urbanismo, medio ambiente y salud - **Datos clave**

La contaminación atmosférica y la infancia – Protejamos a nuestra futura generación con mejores directrices sobre la calidad del aire ambiente

Autores: Mark Nieuwenhuijsen, Carolyn Daher, Inés Valls, Claudia García-Vaz (ISGlobal)

Junio de 2023

Puntos principales

- » La contaminación atmosférica es una importante amenaza para la salud de los niños y niñas, con efectos tanto a corto como a largo plazo.
- » La población infantil y adolescente es especialmente vulnerable y las repercusiones sobre su salud pueden prolongarse durante toda su vida.
- » Los efectos negativos de la contaminación atmosférica sobre la salud no se limitan al sistema respiratorio, e incluyen el sistema cardiovascular, el peso y la función y el desarrollo del cerebro, lo que significa que la contaminación atmosférica puede afectar a la capacidad de aprendizaje de los niños y niñas.
- » El 33 % aproximadamente de los casos de asma infantil en Europa pueden atribuirse a la contaminación atmosférica. Si se cumplieran los niveles mínimos de algunos contaminantes atmosféricos (por ejemplo, PM_{2.5}, NO₂, y BC), Europa podría evitar más de 200.000 nuevos casos de asma infantil al año.
- » Una mayor contaminación atmosférica puede provocar desigualdades en los primeros años de vida y una desventaja competitiva porque afecta al aprendizaje y al rendimiento.
- » Es necesario tomar medidas urgentes para reducir los actuales niveles de contaminación del aire ambiente. Alinear la Directiva de la UE sobre calidad del aire ambiente con las directrices de la OMS sobre calidad del aire es una oportunidad crucial para la salud infantil.

Antecedentes

Suele pasar que solo cuando leemos sobre la trágica muerte y el caso judicial de Ella Roberta, la escolar de Londres que murió de asma debido a la contaminación atmosférica (Fundación Ella Roberta 2021), nos paramos a pensar en el tipo de entorno en que están creciendo nuestros hijos e hijas. Pero entonces ya es demasiado tarde. Mientras tanto, millones de niños y niñas siguen sufriendo.

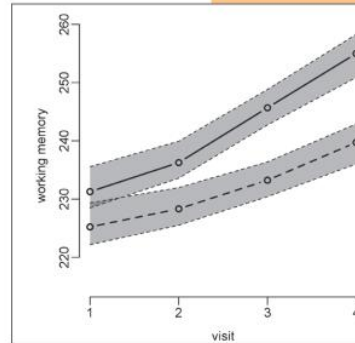
1. Reducció de la **contaminació, atmosfèrica** i acústica, i l'accidentalitat relacionada amb el trànsit.

Estudi a escoles de Barcelona

11,5%

A les escoles amb **menys contaminació**, la memòria de treball va augmentar un 11.5% en un año.

Sunyer PLOS Med 2015

7,4%

A les escoles amb **més contaminació** va augmentar un 7.4%.

PLoS Med. 2015 Mar 3;12(3):e1001792. doi: 10.1371/journal.pmed.1001792. eCollection 2015.

Association between traffic-related air pollution in schools and cognitive development in primary school children: a prospective cohort study.

Sunyer J¹, Esnaola M², Alvarez-Pedrerol M², Forns J², Rivas J³, López-Vicente M², Suades-González E⁴, Foraster M², García-Esteban R², Basagaña X², Viana M², Cirach M², Moreno T⁵, Alastuey A², Sebastian-Galles N⁶, Nieuwenhuijsen M², Querol X².

1. Reducció de la contaminació, atmosfèrica i **acústica**, i l'accidentalitat relacionada amb el trànsit.

- **2n risc mediambiental** per a la salut
- Europa 1/5 persones exposades a nivells nocius
- El **trànsit rodat** és la principal font de soroll mediambiental: fins al **80% del soroll** que percebem al llarg del dia

RECERCA, PLANIFICACIÓ URBANA, MEDI AMBIENT I SALUT

Els nens i nenes que van a escoles amb més soroll del trànsit mostren un desenvolupament cognitiu més lent

Segons un estudi publicat a PLoS Medicine, els nivells de soroll al domicili no van influir en els resultats dels tests de memòria de treball i capacitat d'atenció

02.06.2022

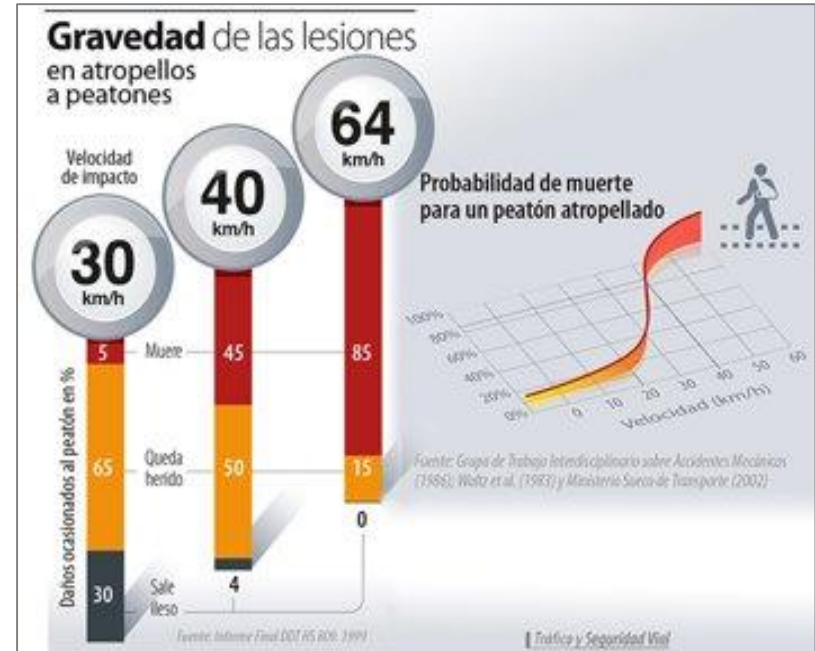
ISGlobal Institut de
Salut Global
Barcelona

1. Reducció de la contaminació, atmosfèrica i acústica, i l'**accidentalitat** relacionada amb el trànsit.

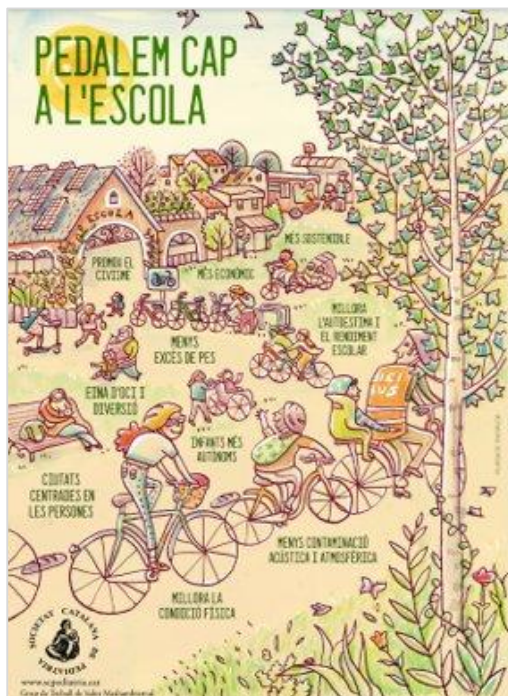
- 1a causa de mort entre 0-44 anys
- La major part dels accidents de trànsit en edat escolar tenen lloc a **prop dels centres educatius**

Què opinen les famílies?

- 70% de les famílies percep que l'entorn escolar NO és segur
- 80% considera que els vehicles a motor passen excessivament ràpid

2. Foment de la **mobilitat activa** per al desplaçament als centres educatius.

DECÀLEG PER LA MOBILITAT EN BICICLETA CAP A L'ESCOLA

1. Facilita l'augment del moviment actiu diari i millora la condició física personal.
2. Millora l'autonomia personal, potencia el treball en equip i la sociabilitat entre iguals.
3. Disminueix el risc cardiovascular (colesterol, diabetes, hipertensió arterial).
4. Disminueix la incidència d'obesitat i sobrepès i ajuda a combatre el sedentarisme.
5. Millora el rendiment cognitiu, el benestar emocional i disminueix el risc de patir ansietat i depressió.
6. Genera oportunitats d'aprendre i divertir-se mentre es desplacen de forma activa.
7. És un mitjà de transport sostenible (respectuós amb el medi ambient, zero emissions).
8. És més econòmic i ocupa menys espai que els vehicles a motor.
9. Millora la mobilitat urbana i esdevé una bona eina per a transformar les ciutats actuals en espais més transitables, més verds i centrats en les persones.
10. Disminueix la sinistralitat i la contaminació atmosfèrica i acústica.

16

Grup de Treball de Salut Mediambiental

INFANCIA Y ADOLESCENCIA

Directrices de la OMS sobre actividad física y hábitos sedentarios

World Health Organization

2. Foment de la **mobilitat activa** per al desplaçament als centres educatius.

2

Creació de camins escolars i carrils
bici amples i segregats per tal
d'afavorir la mobilitat escolar activa
i promoure l'arribada al centre
educatiu i la sortida de manera
autònoma i segura.

Prioritzar la proximitat al centre escolar com a criteri bàsic de l'àrea escolar, en benefici de la infància i de tota la comunitat per tal de disminuir el nombre de desplaçaments motoritzats diaris i promoure la mobilitat activa.

Substituir aparcaments per a cotxes dels carrers contigus als centres educatius per aparcaments per a bicicletes, patinets i zones d'espera, de trobada i joc a l'espai públic amb arbrat, vegetació i aigua, així com crear pàrquings de bicicletes i patinets a dins dels centres educatius.

Recomanem la utilització d'autobusos elèctrics en les línies escolars.

3. Augmentar el **contacte amb la natura**.

RECERCA

Un estudi troba que els nens i les nenes que viuen i estudien prop d'espais verds pateixen menys estrès oxidatiu

L'anàlisi no troba que l'associació entre espais verds i estrès oxidatiu estigui relacionada amb la freqüència de l'activitat física infantil

01.03.2022

RECERCA

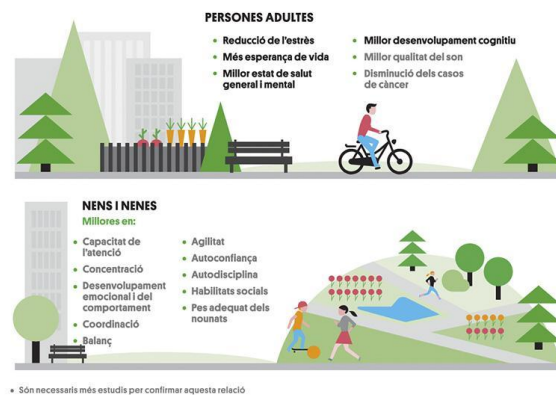
Els nens i nenes que viuen en barris més verds presenten una millor funció pulmonar

Una metaanàlisi amb 35.000 menors de 12 anys de 8 països europeus subratlla la relació entre els espais verds urbans i la salut respiratòria en la infància

17.07.2024

Beneficis dels espais verds per a la salut

ISGlobal

3. Augmentar el *contacte amb la natura*.

Anales de Pediatría 98 (2023) 76–80

analesdepediatría

www.analesdepediatria.org

DOI: 10.1016/j.anpedi.2022.09.018

 Open Access

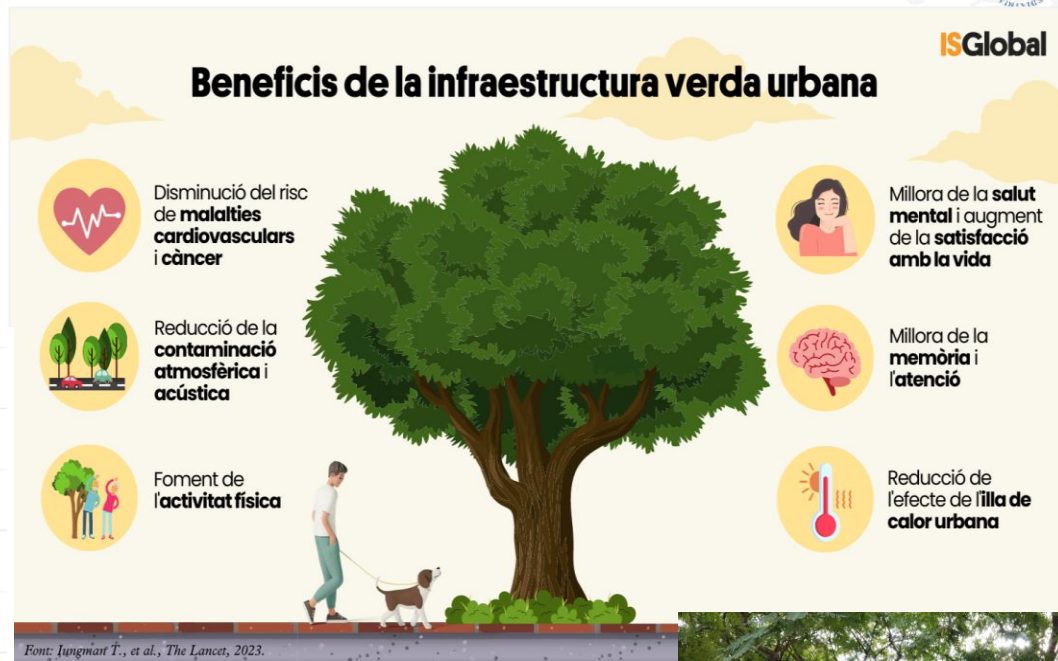
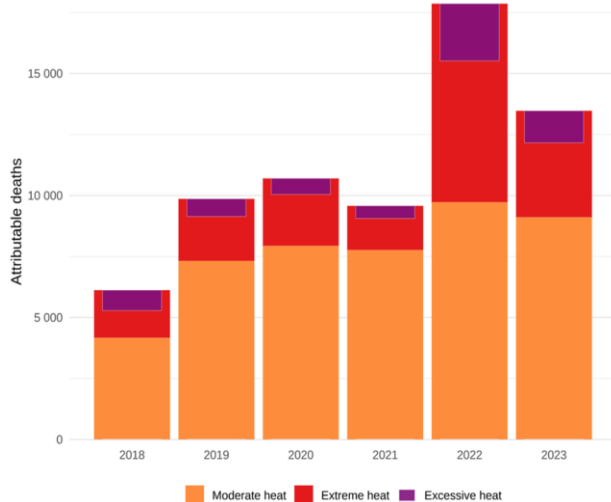
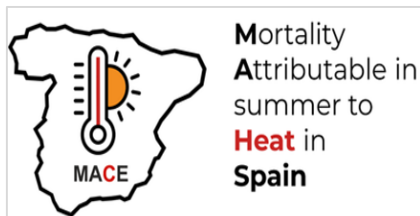
Creciente desconexión de la naturaleza. Urge una alianza de salud global para la prescripción de naturaleza

A growing disconnection from nature: Urgent call to action for a nature prescription global health alliance

Juan Antonio Ortega-García^{a,b}, , Concepción Martínez-Gómez^{a,c}, Albert Bach^{a,d}, Laura Benítez-Rodríguez^{a,e}, Rebeca Ramis^{a,f}, en representación de la Alianza GRSIA

Disminuye la mortalidad global (3,5% por cada incremento del 10% de zonas verdes)
Aumenta la felicidad y la sensación de bienestar
Aumenta la sociabilidad
Reduce las conductas agresivas, la hiperactividad y mejora la atención
Reduce la ansiedad y la depresión
Reduce el estrés y los marcadores de inflamación
Mejora el sueño
Disminuye el riesgo cardiovascular
Mejora el neurodesarrollo motor (coordinación/equilibrio) y cognitivo
Mejora el rendimiento escolar y el test de lectura
Disminuye el consumo de alcohol y de otras drogas
Mejora los resultados reproductivos y el peso del recién nacido
Disminuye el sobrepeso y la obesidad infantil
Disminuye el riesgo de diabetes
Mejora las habilidades motoras, sociales y de conectividad en los enfermos con trastornos del neurodesarrollo (TEAF, TEA...)
Mejora la calidad de vida relacionada con la salud en los supervivientes de cáncer
Disminuye el riesgo y aumenta la supervivencia global de algunos tipos de cáncer
Mejora el sistema inmune (aumenta la actividad NK, la expresión de proteínas anticáncer y de inmunoglobulina A en mucosas)
Mejora la agudeza visual
Incrementa la función pulmonar y mejora el asma
Aumenta el nivel de actividad física
Aumenta los niveles de vitamina D
Mejora el control del dolor agudo y crónico
Recuperación quirúrgica más rápida
Reduce las visitas al médico y el consumo de fármacos

3. Augmentar el **contacte amb la natura**.

ISGlobal

Societat Catalana de Pediatria
2 anys!

3. Augmentar el **contacte amb la natura.**

Substituir aparcaments per a cotxes dels carrers contigus als centres educatius per aparcaments per a bicicletes, patinets i zones d'espera, de trobada i joc a l'espai públic amb arbrat, vegetació i aigua, així com crear pàrquings de bicicletes i patinets a dins dels centres educatius.

Recomanem la utilització d'autobusos elèctrics en les línies escolars.

Naturalitzar els patis escolars i els entorns escolars amb arbrat i plantes que contribueixin a millorar la qualitat ambiental proporcionant ombra, frescor i color a aquests espais, i mitiguin l'efecte illa de calor (refugis climàtics). Aplicar principis de resiliència arquitectònica i urbana per adaptar l'escola i el seu entorn al canvi climàtic.

Realització de l'activitat lectiva i no lectiva a l'aire lliure sempre que sigui possible (traslladar l'aula a entorns naturals propers al centre educatiu com a mínim un cop a la setmana).

Programas / Planes / Iniciativas

Posada en marxa d'iniciatives com la d'"Entorns sense fum" o "Classe sense fum" per afavorir l'eliminació de l'exposició al fum ambiental del tabac als entorns immediats dels centres educatius i prevenir el tabaquisme abans de l'adolescència, així com treballar en activitats preventives a l'àmbit del consum d'alcohol i altres drogues.

Establir plans de salut mediambiental escolar per a cada centre, amb un diagnòstic escolar i amb la participació de tota la comunitat educativa i incorporant la salut mediambiental al currículum escolar.

Incloure experts i afectats en les decisions en relació amb la mobilitat i els entorns escolars segurs i saludables i integrar-les en la redacció dels POUM (Plans d'Ordenació Urbanística Municipal) i els PMUS (Plans de Mobilitat Urbana Sostenible).

Mitjançant aquestes accions volem aconseguir unes condicions equitatives, saludables i segures al voltant de tots els centres escolars amb la finalitat de promoure un present que garanteixi el millor futur per la nostra infància, afavorint el seu desenvolupament i preservant la seva salut.

Sol·licitem que el **Parlament de Catalunya s'adhereixi i prengui com a propis els punts exposats** en el "Decàleg per uns entorns escolars segurs i saludables".

Propuesta de Resolución → hoja de ruta:

- Legislación
- Presupuesto (subvenciones a municipios)

28 DE NOVEMBRE DE 2024

Professionals de la salut fan una crida a l'acció política per posar en marxa mesures urgents contra la mala qualitat de l'aire

- La secció Metges d'Acció Climàtica del CoMB, la Societat Catalana de Pediatria, l'Institut de Salut Global de Barcelona (ISGlobal) i les entitats ciutadanes Eixample Respira i Revolta Escolar fan pública una carta, oberta a adhesions, on reclamen als polítics i administracions coherència i ambició per planificar i posar en marxa mesures per aconseguir un aire net i saludable

Aquesta iniciativa ha estat impulsada per:

Per més informació: accioclimatica@comb.cat

[Carta oberta als responsables polítics](#)

Notícies

(*) Directes

E24

3cat

Últimes notícies

Seccions

El temps

Clam dels metges per millorar la qualitat de l'aire: alerten del vincle amb infarts o càncers

Una carta impulsada pels metges alerta que a més de malalties respiratòries, també causa i agreuja càncers, infarts i patologies mentals

Josep Maria Camps Collet

28/11/2024 - 11.11 | Actualitzat 04/02/2025 - 09.05

Crit d'alerta dels metges per l'impacte de la contaminació en la salut: "Ho veiem a les consultes"

Metges, científics i entitats ciutadanes han enviat una carta oberta als responsables polítics per denunciar els problemes de salut que comporta la pol·lució i reclamen una "acció política urgent"

Bàsics | 28 de novembre del 2024 | 2 minuts de lectura

betevé

Una crida a l'acció política

És essencial que, des de la seva capacitat d'acció i impacte, tots els sectors de la societat i, en especial, els responsables de dissenyar i aplicar les polítiques públiques treballem conjuntament per desenvolupar i implementar solucions integrals que abordin aquests problemes. La salut pública i el benestar de les nostres comunitats, així com la sostenibilitat del nostre entorn, depenen de les decisions i accions que prenem avui.

En nom de la salut col·lectiva i del nostre futur comú, **demanem als responsables polítics** que es tracti el problema de la mala qualitat de l'aire amb **coherència, seriositat, ambició i urgència** per implementar les **mesures que són necessàries per aconseguir un aire net saludable per a tota la ciutadania**. Sumant esforços, podem crear un entorn on néixer, créixer, jugar i viure de manera saludable i sostenible.